

Sygn. akt II CZ 171/16

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący)

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

SSA Barbara Lewandowska

w sprawie z powództwa L. W. i Z. W.
przeciwko Portowi Lotniczemu [...] Spółce
z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w [...] o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 marca 2017 r.,
zażalenia strony pozwanej
na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13 lipca 2016 r., sygn. akt I ACa .../16,

**uchyła zaskarżony wyrok i pozostawia rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym sprawę w instancji.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w [...] wyrokiem częściowym z dnia 28 października 2015 r. zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 51.416 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 marca 2014 r. do dnia zapłaty (pkt 1), oddalił powództwo w zakresie żądania odsetek ustawowych od kwoty 51.416 zł od dnia 27 lutego 2014 r. do dnia 19 marca 2014 r.

Na skutek apelacji pozwanej od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w [...] z dnia 28 października 2015 r. Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 13 lipca 2016 r. uchylił zaskarżony wyrok w punkcie 1 i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w [...].

W uzasadnieniu wskazał, że Sąd Okręgowy z naruszeniem art. 321 k.p.c. orzekł o innym roszczeniu niż dochodzone przez powodów. Wskazał, że w pozwie powodowie domagali się zasądzenia kwoty 89.073 zł z tytułu odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych. Sąd Okręgowy natomiast dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego na okoliczność ustalenia spadku wartości nieruchomości powodów w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, a następnie wyrokiem częściowym zasądził na rzecz powodów kwotę 51.416 zł tytułem spadku wartości nieruchomości powodów.

W zażaleniu na to postanowienie strona pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 394¹ § 1¹ k.p.c., zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Wobec tego, że zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. jest skierowane przeciwko uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, ocenie w tym postępowaniu zażaleniowym może być poddana jedynie prawidłowość zakwalifikowania przez sąd odwoławczy określonej sytuacji procesowej jako odpowiadającej powołanej przez ten sąd podstawie orzeczenia kasatoryjnego. Oznacza to, że Sąd Najwyższy sprawdza jedynie, czy rzeczywiście doszło do nierozpoznania przez sąd pierwszej

instancji istoty sprawy albo czy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 4 k.p.c.), ewentualnie czy w rachubę wchodziła podstawa nieważności postępowania (art. 386 § 2 k.p.c.).

Dokonywana ocena ma jednak charakter czysto procesowy, co oznacza, że nie może wkraczać w merytoryczne kompetencje sądu drugiej instancji rozpoznającego apelację. Zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie jest bowiem środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy orzeczenia; kontrola taka może być przeprowadzona wyłącznie w postępowaniu kasacyjnym. Z tej przyczyny odmienne ujęcie zakresu kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia przewidzianego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. trzeba uznać za niedopuszczalne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2012 r., I CZ 136/12, z dnia 25 października 2012 r., I CZ 139/12, z dnia 25 października 2012 r., I CZ 143/12, niepubl., z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013, nr 3, poz. 41, z dnia 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, OSNC 2013, nr 4, poz. 54).

W judykaturze pojęcie „nierozpoznania istoty sprawy” jest rozumiane jednolicie. W wyrokach: z dnia 9 stycznia 2001 r., I PKN 642/00 (OSNAPiUS 2002, nr 17, poz. 409), z dnia 5 lutego 2002 r., I PKN 845/00 (OSNP 2004, nr 3, poz. 46), z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00 (OSP 2003, nr 3, poz. 36), z dnia 25 listopada 2003 r., II CK 293/02 (LexPolonica nr 405129), z dnia 24 marca 2004 r., I CK 505/03 (Monitor Spółdzielczy 2006, nr 6, s. 45) oraz z dnia 16 czerwca 2011 r., I UK 15/11 (OSNP 2012, nr 15-16, poz. 199) przyjęto, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wtedy, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie.

W sprawie powodowie wnieśli pozew o zapłatę odszkodowania z tytułu kosztów związanych z ustanowieniem wymagań technicznych w zakresie ochrony akustycznej. Następnie w piśmie procesowym z dnia 24 kwietnia 2014 r. wnieśli o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia kosztów nakładów niezbędnych do uzyskania odpowiedniego klimatu akustycznego

budynku oraz ustalenia spadku wartości nieruchomości na skutek wprowadzenia strefy ograniczonego użytkowania. Na rozprawie w dniu 23 października 2015 r. pełnomocnik powodów sprecyzował swoje stanowisko w sprawie w ten sposób, że wniósł o wydanie wyroku częściowego w zakresie kwoty, która wynika z opinii biegłego tj. 51.416 zł tytułem spadku wartości rynkowej nieruchomości powodów.

Wniosek ten nie mógł być potraktowany jako sprecyzowanie aktualnego stanowiska, gdyż było to zgłoszenie nowego, wcześniej nie dochodzonego roszczenia.

Taka modyfikacja, wpływająca na podstawę faktyczną powództwa, stanowi zatem zmianę powództwa wymagającą, w myśl art. 193 § 2¹ k.p.c., dokonania jej w piśmie procesowym, spełniającym wymogi pozwu określone w art. 187 § 1 k.p.c. Tym samym w sprawie miał zastosowanie art. 386 § 3 k.p.c. zgodnie z którym, jeżeli pozew podlega odrzuceniu albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania sąd drugiej instancji uchyla wyrok i wydaje odpowiednie postanowienie o charakterze formalnym. W sprawie zatem nie mamy do czynienia, ani z nierozpoznanie istoty sprawy, ani nie zachodzi nieważność postępowania.

To, czy zajęte przez Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku stanowisko jest trafne, pozostaje oczywiście poza kognicją Sądu Najwyższego w postępowaniu na skutek zażalenia przewidzianego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., dlatego że postępowanie to ma na celu - jak wyżej wskazano - jedynie zbadanie podstawy do wydania przez sąd drugiej instancji orzeczenia kasatoryjnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12; 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12; 19 grudnia 2012 r., II CZ 141/12; 10 stycznia 2013 r., IV CZ 166/12).

Ze względu na zasadność zarzutu naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

kc

jw